

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1979/14

Karar Sayısı:1979/33

Karar Günü:28/6/1979

Resmi Gazete tarih/sayı:9.7.1979/16691

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bornova 1. Asliye Hukuk Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: 27/2/1978 günlü, 2116 sayılı, "Vakıflar Genel Müdürlüğü 1978 Malî Yılı Bütçe Kanunu"nun 6. maddesi hükmünün, Anayasa'nın 64., 92., 93., 94. ve 126. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptali istemidir.

I - OLAY :

Davacı vekili, yerel Mahkemeye verdiği dava dilekçesinde; müvekkilesinin, Bornova Asliye Hukuk Hakimliğinin 1954/36 esas 1955/48 karar sayılı ve 15/3/1955 günlü kesinleşmiş ilâmı ile (7. Zilkade 1323 ve 26. muharrem 1324 tarihli) vakıfnamelerde yazılı evin sükna hakkının, han ve bahçenin intifa hakkının sahibi olduğunu; vakıf bahçenin bir kısmını Karayolları Genel Müdürlüğüne istimlak edildiğini, bahçe içindeki ev enkazı ile köklenen ağaçlar satıldığından bunlara ait istimlak bedellerinden ileri gelen gaile fazlası intifa hakkının müvekkilesine ait olduğunu; vakıf 1978 yılı gelirlerinden gaile fazlasının, idarece, Vakıflar Kanunu ve Vakıfname hükümlerine göre değil Vakıflar Nizamnamesine ek 23/12/1937 ve 13/10/1939 günlü nizamnamelere göre ödenmek istendiğini; çünkü 1978 mali yılı Vakıflar Genel Müdürlüğü Bütçe Kanununun 6. maddesinde mazbut vakıflarda ilgililerin intifa haklarının anılan nizamnamelere göre ödeneceğinin belirtilmiş olduğunu açıklayarak, Bütçe Kanunundaki bu hükmün Vakıflar Kanununun 39. maddeleri ile saklı tutulan intifa hakkını kısıtladığını ve bu kuralın uygulanmasını askıya aldığını ileri sürmüş ve Anayasa'ya aykırılık itirazında bulunmuştur.

Davalı idare vekili bu Anayasa'ya aykırılık itirazına katılmamıştır.

Mahkeme, 27/3/1979 günlü duruşmada, Anayasa'ya aykırılık itirazının ciddi olduğu görüşüne vararak, Anayasa'nın 151. ve 44 sayılı Yasanın 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

III - İPTALİ İSTENEN YASA MADDESİ:

27/2/1978 günlü, 2116 sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğü 1978 Mali Yılı Bütçe Kanununun 6. maddesi şöyledir :

"Madde 6 - Mazbut vakıflarda ilgililerin intifa hakları, Vakıflar Nizamnamesine ek 23/12/1937 ve 13/10/1939 tarihli nizamnamelere göre ödenir."

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 15/5/1979 gününde Şevket Müftügil, Lütfi Ömerbaş, Ahmet Erdoğan, Osman Tokcan, Rüştü Aral, Muammer Yazar, Adil Esmer, Nihat O. Akçakayalıoğlu, Nahit Saçlıoğlu, Hüseyin Karamüstantikoğlu, Kenan Terzioğlu, Necdet Darıcıoğlu, İhsan Tanyıldız, Bülent Olcay ve Yekta Güngör Özden'in katılmalarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında; dosyanın eksikliği bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ÖZÜN İNCELENMESİ :

İşin esasına ilişkin rapor, Bornova 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurma kararı ve ekleri, Anayasa'ya aykırılığı öne sürülen yasa kuralı, ilgili yasa ve dayanılan Anayasa kuralları, bunlara ilişkin gerekçeler ve öbür yasama belgeleri, konu ile ilişkisi bulunan öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 126. maddesinin son fıkrasının son tümcesi, bütçe yasasına bütçe ile ilgili olanlar dışında hüküm konulmasını yasaklamaktadır. Bütçe yasasına konulabilecek hükümleri sınırlayan bu kuralın Anayasa'da yer alışı nedeni, bütçe yasası ile başka yasaların hazırlanış biçimleri ve nitelikleri yönünden farklarını belirleyen Anayasa'nın 64., 92., 93. ve 94. maddelerinin incelenmesinden açıkça ortaya çıkmaktadır.

Gerçekten Anayasa'nın 64. maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri belirtilirken, "konun koyma" yetkisi yanında, ayrıca "Devletin bütçe kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek" yetkisinden de söz edilmesi, iki çeşit yasanın Anayasa koyucu tarafından birbirinden ayrı olarak ele alındığını ortaya koyduğu gibi, yasaların görüşülmesi ve kabulü konusunu düzenleyen 92. madde yanında, bütçe yasasının görüşülmesi ve kabulünü ayrı bir yöntemle bağlayan 94. maddenin getirilmiş olması ve 93. maddede, Cumhurbaşkanı'nın yasaları bir kez daha görüşülmeleri için Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderme yetkisinin kapsamına bütçe yasalarının alınmamış bulunması da iki çeşit yasa arasındaki ayırımı kesinlikle belirlemektedir.

Bu anayasal durum karşısında, itiraz konusu hükmün bütçe yasasında yer alabilmesi, "bütçe ile ilgili olması" koşuluna bağlıdır. Halbuki Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği gibi, bir hükmün Anayasa'nın 126. maddesindeki anlamda "bütçe ile ilgili" sayılabilmesi, yalnızca bütçenin uygulanması ile ilgili, uygulamayı kolaylaştırıcı, tamamlayıcı ya da açıklayıcı nitelikte bulunmasına bağlı olup, itiraz konusu hükmün bu niteliği taşımadığı ve ancak bütçe yasası dışında bir yasal düzenlemeye konu olabileceği açıkça ortadadır .

Nitekim daha önceki bir itiraz nedeniyle, 1805. sayılı "1974 Yılı Vakıflar Genel Müdürlüğü Bütçe Kanunu" nun 8. maddesinde yer alan aynı nitelikteki bir hüküm Anayasa Mahkemesinin 2/11/1978 günlü, Esas : 1978/38, Karar : 1978/49 sayılı kararı ile ve yukarıda özetlenen gerekçeye dayanılarak iptal edilmiştir. (12 Şubat 1979 günlü, 16548 sayılı Resmî Gazete) .

Böyle olunca, 27/2/1978 günlü, 2116 sayılı 1978 Malî Yılı Vakıflar Genel Müdürlüğü Bütçe Kanununun 6. maddesinin aynı gerekçe ile ve Anayasa'nın 64., 92., 93., 94. ve 126. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptaline karar verilmelidir.

27/2/1978 günlü, 2116 sayılı "Vakıflar Genel Müdürlüğü 3978 Malî Yılı Bütçe Kanunu" nun 6. maddesi hükmünün, Anayasa'nın 64., 92., 93., 94. ve 126 maddelerine aykırı olduğuna ve iptaline,

28/6/1979 gününde oybirliğiyle karar verildi .

Başkan

Üye

Üye

Esas Sayısı:1979/14
Karar Sayısı:1979/33

Şevket Müftügil

Lütfi Ömerbaş

Ahmet Erdoğan

Üye

Osman Tokcan

Üye

Rüştü Aral

Üye

Muammer Yazar

Üye

Nihat O. Akçakayalıoğlu

Üye

Nahit Saçlıoğlu

Üye

Hüseyin Karamüstantikoğlu

Üye

Kenan Terzioğlu

Üye

Necdet Darıcıoğlu

Üye

İhsan N. Tanyıldız

Üye

Bülent Olçay

Üye

Yılmaz Aliefendioğlu

Üye

Yekta Güngör Özden